

Ivan Macut KONKRETNI ZNAKOVI NA EKUMENSKOM PUTU

Uvodne napomene

Ekumenizam je globalni kršćanski pokret koji ima za cilj međusobno približavanje i ujedinjenje razjedinjenih kršćanskih crkava. Ekumenski pokret nema i ne bi smio imati za cilj brisanje legitimnih razlika koje su se kroz povijest kršćanstva, često mukotrpno, iskristalizirale u pojedinim kršćanskim crkvama, nego ujedinjenje različitih i ravnopravnih. Mnoštvo je različitih problema, bilo teoloških, bilo kulturnih, bilo političkih, itd. koji svaki na svoj način doprinosi i podržava kršćansku razjedinjenost. Ipak, nama kao kršćanima Isusove riječi i njegova molitva koju nalazimo zapisanu u Ivanovu evanđelju: *Da budu jedno* (Iv 17, 11) trebaju biti trajni poticaj kako bismo se trudili i radili na međusobnom pomirenju i ujedinjenju. Stoga, pitanje koje nam se nameće glasi: Što mi kao kršćani na lokalnoj razini (biskupija, župa) možemo učiniti kako bismo se barem malo približili Isusovoj volji, a ona glasi da budemo jedno?

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana (18.-25. siječnja)

Jedan od najpoznatijih konkretnih, možemo reći i najlakše ostvarivih, znakova na našem kršćanskom ekumenskom putu jest *molitvena osmina za jedinstvo kršćana*. Ta molitvena osmina traje od 18. do 25. siječnja, a utemeljio ju je američki anglikanski svećenik Paul Wattson 1908. godine. Papa Pio X. prihvatio je ovu inicijativu te se ona rado prakticira i u katoličkoj Crkvi. Predkoncilska katolička molitva za jedinstvo kršćana bila

je usmjerena na obraćenje i na povratak odijeljenih kršćana u krilo rimokatoličke Crkve, dok se s Drugim vatikanskim saborom (1962.-1965.) i njegovom sveobuhvatnom reformom te naročito njegovim otvaranjem ekumenskom putu, promijenio i smisao molitve za jedinstvo kršćana. Unatoč tome što je molitvena osmina za jedinstvo kršćana razgranata po cijelom kršćanskom svijetu, ipak, mnogo je kršćana primijetilo, a jedan od najpoznatijih zasigurno je protestantski teolog Oscar Cullmann (1902.-1999.), kako ova molitva nije dostatna, tj. nije dovoljna. Potrebno je učiniti nešto više.

Da je Cullmann u pravu, govori i činjenica kako u većini naših župa ne postoji nikakva druga ekumenska aktivnost osim ove molitvene osmine, a i ona je često doživljena kao nešto što se mora, a ne kao nešto u što smo doista kao kršćani uvjereni. Upravo zato trebamo se s pravom upitati: Jesmo li, doista, vjerni Isusovoj molitvi i pozivu na međusobno jedinstvo ako se ne trudimo i ne zauzimamo za međusobno približavanje i ujedinjenje svih kršćana? Blagopokojni papa Ivan Pavao II. u enciklici *Ut unum sint* (1995.) jasno je rekao kako ekumenizam za kršćane: *nije privjesak, nego bit Crkve (UT, br. 20)*. Ako prihvatimo ove riječi, onda se moramo upitati: Što nam je, dakle, konkretno činiti? Što mi kao kršćani (župnici, pastoralni suradnici, vjeroučitelji, ostali kršćani) koji živimo na određenom prostoru (župa – biskupija) možemo vidljivo učiniti kako bismo doprinijeli međusobnom približavanju i ujedinjenju razjedinjenih kršćana?

Konkretni znakovi

Mnoštvo je poticajnih i ostvarivih, a ujedno i vrlo konkretnih, ideja koje se mogu realizirati u župnim zajednicama. Ovdje ćemo predložiti samo nekoliko konkretnih prijedloga u nadi kako će oni doista biti poticaj onima koji su odgovorni u župnim zajednicama da ih ili ostvare ili da ih nadahnu kako bi oni sami osmislili i realizirali svoje vlastite ideje, a koje imaju za cilj međusobno upoznavanje i približavanje razjedinjenih kršćana.

- *Interkonfesionalni vjeronauk*: jedan od načina prenošenja vjere i poučavanja bilo djece bilo mladih i odraslih jest vjeronauk. Osim toga, vjeronauk je *župna aktivnost* koja je prisutna u gotovo svim našim župama. Poznato je da se na katoličkom vjeronauku ne uči samo o katoličkoj vjeri, nego i o pravoslavnoj,

o protestantskoj, ali i o velikim svjetskim religijama i drugim vrlo aktualnim i vrijednim pitanjima za život čovjeka. Upravo zbog toga što je prisutan u gotovo svim župama te jer je on glavni medij prenošenja i poučavanja o vlastitoj vjeri, vjeronauk bi svakako trebao imati i ekumensku notu. Što to konkretno znači? Vjerujem kako bi bilo vrlo korisno i opravdano poneki put na satove župnog vjeronauka pozvati predstavnike drugih kršćanskih crkava te im omogućiti da oni sami predstavne svoju crkvu i njezino učenje, te da u razgovoru s njima vjeroučenici konkretno i osobno mogu doći u dodir i s drugim kršćanima i njihovim učenjem. Ništa ne utječe na čovjeka, a posebno na mlade, kao osobno iskustvo. Imati mogućnost susresti se s predstavnicima drugih kršćanskih crkava jest dragocjeno iskustvo jer bi se vjeroučenici osobno uvjerali kako nas puno više spaja, nego razdvaja te da smo u biti svi mi Kristovi učenici. Osim toga, ovakvi bi susreti doprinijeli nestanku određenog straha i nepovjerenja koji se rađaju i postoje kod mladih ponajprije iz nepoznavanja i predrasuda, a ne zbog objektivnih činjenica. Ovi susreti ne bi smjeli biti prepušteni pukoj improvizaciji te bi trebali biti koordinirani i osmišljeni. Vjerujem da bi plodovi bili višestruki te je ovo zasigurno jedan od najboljih putova kako bi se kršćansku bazu, a to su vjernici laici, uvelo u konkretna ekumenska gibanja.

- *Javne tribine ili predavanje:* osim vjeronauka bilo bi poželjno organizirati i javne tribine ili predavanja koja bi držali gosti predavači, tj. stručnjaci drugih kršćanskih crkava. Na ovim susretima vjernici bi trebali imali prigodu postaviti pitanja te se kroz razgovor bilo o održanom predavanju ili o nekim drugim vrijednim kršćanskim temama bolje upoznati sa stajalištima i pogledima na određenu tematiku drugih kršćanskih crkava, što ne znači da se moramo u svemu složiti ili prihvatiti specifične poglede i odgovore na pojedina pitanja u kojima se razilazimo. Ono što nam je potrebno jest ponajprije upoznati se s određenom problematikom, saslušati što drugi imaju o tome reći i o svemu tome u duhu tolerancije promišljati i razgovarati.

- *Susreti između predstavnika lokalnih kršćanskih zajednica:* susreti između predstavnika različitih kršćanskih zajednica obično se upriličuju u vrijeme *Molitvene osmine za jedinstvo kršćana*. Međutim, vjerujem kako bi bilo ekumenski i pastoralno vrlo korisno i razborito upriličiti i izvan ove osmine pokoji ekumenski susret, pogotovo na lokalnoj ili župnoj razini. Na taj

bi način crkveni pastiri (župnici) na vidljiv način posvjedočili vjernicima koji su im povjereni kako je Krist temelj naše kršćanske vjere i da smo svi mi već u njemu jedno. Zajednički susret predstavnika lokalnih kršćanskih zajednica, pa makar on bio i neformalan, dakle, bez nekakve službene dimenzije, ostavio bi duboko svjedočanstvo o kršćanskom zajedništvu i bratstvu. Spremnost i inicijativa na organiziranje jednoga takvoga susreta s predstavnicima drugih kršćanskih crkava svakako je znak da uistinu priznajemo i prihvaćamo druge kršćane i njihove predstavnike kao Kristove učenika, a samim time i kao našu braću i sestre.

- *Caritas*: u mnogim župnim zajednicama postoji župni caritas preko kojega članovi dotične župe potpomažu one koji su te pomoći potrebni. Znak kršćanskog jedinstva i međusobnog približavanja svakako bi bilo i konkretno pomaganje potrebnih drugih kršćanskih crkava. Skupljanje određene pomoći za potrebne iz drugih crkava bilo bi potrebno organizirati na taj način da župljani unaprijed znaju za koga se određena akcija ili dio sakupljenog novca namjenjuje. Takva gesta posvijestila bi pripadnicima jedne kršćanske zajednice da je Krist onaj koji nas ujedinjuje i da smo svi mi, bez obzira kojoj kršćanskoj crkvi pripadali, braća i sestre te da jedni drugima trebamo u tom duhu i pomagati.

- *Zajedničke pastirske poruke*: Običaj je da o velikim kršćanskim blagdanima, kao što je Uskrs i Božić, pastiri (biskupi) upućuju prigodne pastirske poruke svojim vjernicima. Osim ovih pastirskih poruka, običaj je i da pastiri jedne kršćanske crkve čestitaju drugim kršćanima slavljenje velikih kršćanskih blagdana. Tako su i ove godine (2012.) zagrebački nadbiskup i kardinal dr. Josip Bozanić te predsjednik Hrvatske biskupske konferencije đakovačko-osječki nadbiskup dr. Marin Srakić uputili božićne i uskrsne čestitke patrijarhu Srpske pravoslavne crkve Irineju i srpsko-pravoslavnom mitropolitu zagrebačko-ljubljanskom i cijele Italije Jovanu Pavloviću. Međutim, uz ove međusobne čestitke, vjerujem kako bi bilo ekumenski vrlo plodno i opravdano barem jednom godišnje uputiti zajedničku pastirsku poruku o velikim kršćanskim blagdanima i na taj način posvjedočiti da nam je izvor i temelj isti, a to je sami Isus Krist i njegovo Evandjelje.

Zaključne misli

Rad oko postizanja jedinstva razjedinjenih kršćana, ili barem na njihovu međusobnom približavanju i što boljem upoznavanju, ne bi smio biti prepušten samo onima koji se tim pitanjima profesionalno bave, kao što su ekumenski teolozi, nego bi, doista, rješavanje ovoga pitanja trebalo ležati na srcu svakom savjesnom kršćaninu. Meni kao katoliku ne može, niti smije, biti svejedno ili nebitno činjenica da još kršćani nisu uspjeli u tome da se ujedine. Na pitanje koje se logično nameće, a ono glasi: što možemo, dakle, konkretno učiniti? pokušao sam kroz nekoliko sasvim konkretnih i jednostavnih primjera odgovoriti. Tim prijedlozima, prije svega, želim potaknuti kršćane na lokalnoj razini da se svjesno uključe u ekumenski pokret te da, uz molitvu Duhu Svetom koji nas prosvjetljuje i trajno nadahnjuje, ostvarimo i neke druge ideje ili neke druge konkretne ekumenske prijedloge koji će se u budućnosti roditi iz nadahnuća istoga Duha.

Na koncu, novozavjetne riječi koje bi nas trebale trajno nadahnjivati i voditi u našim ekumenskim nastojanjima glase: *A povrh svega - ljubav! To je sveza savršenstva* (Kol 3,14). Ako se vodimo samo istinom, a bez ljubavi, nećemo daleko stići u približavanju razjedinjenih kršćana. Ljubav je ona koja treba biti na prvom mjestu u ekumenskom dijalogu. Naravno, ljubav treba u sebe uključiti i istinu, ali ne smije nam nit vodilja biti samo slijepa istina. Uostalom, u ekumenskom dijalogu odgovoriti na pitanja poput: *Što je to istina?* ili *Tko je u pravu?* nije nikada bilo niti lagano niti jednostavno. Zar nam kršćanska razjedinjenost i u 21. stoljeću nije dokaz tome?